

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО"

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ"

Харків
2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ”

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 4 від 25.10.2011 р.)*

Харків
2011

Програма навчальної дисципліни “Військова адміністрація” / уклад. : В. В. Богуцький, В. В. Мартиновський. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – 16 с.

У к л а д а ч і : В. В. Богуцький,
В. В. Мартиновський

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 7 від 25.11.2011 р.)*

1. ВСТУП

“Військова адміністрація” є військово-спеціальним курсом з циклу професійно орієнтованих дисциплін. Мета вивчення його полягає у визначенні всіх правових аспектів будівництва Збройних Сил України, організаційно-правових засад єдиначальності, порядку несення військової служби, організації служби військ, забезпечення військової дисципліни відповідно до законів України, військових статутів, положень та інших нормативно-правових актів.

Вивчення дисципліни “Військова адміністрація” спрямоване на підготовку офіцера, який повинен володіти необхідними знаннями, вміннями та навичками проведення правової та правовиховної роботи у Збройних Силах України, здатний правильно застосовувати набуті знання в своїй практичній роботі щодо забезпечення законності в діяльності військової частини, підрозділів та військового навчального закладу.

У результаті вивчення “Військової адміністрації” студенти повинні:

– **знати** предмет та систему курсу військової адміністрації; поняття та напрями організаційної діяльності Збройних Сил України; поняття і зміст військово-адміністративних правовідносин; характеристику та роль військового законодавства у функціонуванні Збройних Сил України; напрями розвитку військової адміністрації як науки і навчальної дисципліни; принципи забезпечення національної безпеки України; основні напрями державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері; зміст та особливості військового будівництва як галузі державної діяльності; поняття, систему і загальну характеристику організаційно-правових засобів забезпечення законності у Збройних Силах України;

– **вміти** використовувати отримані знання у практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у військовій сфері; аналізувати і коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері; користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами.

2. З М І С Т

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Право військової сфери, предмет та система військової адміністрації

Право військової сфери. Законодавство з питань військової сфери. Військова адміністрація як навчальна дисципліна. Предмет та система курсу військової адміністрації як навчальної дисципліни. Предмет і задачі військової адміністрації. Об'єкт вивчення військової адміністрації. Поняття організації діяльності Збройних Сил України. Поняття і зміст військово-адміністративних правовідносин. Характеристика та роль військового законодавства з питань будівництва Збройних Сил України. Розвиток військової адміністрації як науки і навчальної дисципліни. Значення військової адміністрації для практичної діяльності військових юристів.

2. Основи національної безпеки України, поняття і принципи військового будівництва

Основи національної безпеки України. Об'єкти і суб'єкти забезпечення національної безпеки України. Принципи забезпечення національної безпеки України. Сфери реальних і потенційних загроз національній безпеці України. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері. Зміст та особливості військового будівництва як галузі державної діяльності. Військове будівництво – складова частина державного будівництва. Взаємозв'язок військового будівництва з іншими галузями народного господарства, наукою і культурою. Головна мета військового будівництва. Принципи військового будівництва. Правове закріплення основ військового будівництва.

3. Правові основи організації оборони, державного управління військовими формуваннями України

Оборона України та її складові частини. Військові формування України. Органи, які здійснюють управління військовими формуваннями в Україні. Функції, завдання та повноваження органів, що здійснюють управління військовими формуваннями в Україні. Військове управління та його особливості. Повноваження органів, що здійснюють безпосереднє військове управління.

4. Акти органів військового управління і військового командування

Управління як процес, його складові частини. Види соціального управління. Військове управління та його особливості. Акти військового управління та їх ознаки. Види актів військового управління та їх класифікація.

5. Військові формування України

Збройні Сили України: нормативно-правова база та організаційна структура. Служба безпеки України: законодавче регулювання та структура. Державна прикордонна служба України: нормативно-правова база та організаційна структура. Внутрішні війська МВС України: нормативно-правова база та організаційна структура. Служба зовнішньої розвідки України: нормативно-правова база та організаційна структура. Державна спеціальна служба транспорту України: нормативно-правова база та організаційна структура. Управління державної охорони України: нормативно-правова база та організаційна структура.

6. Військовий обов'язок в Україні, комплектування Збройних Сил України особовим складом

Поняття військового обов'язку, мета і складові частини. Виконання військового обов'язку. Поняття і принципи комплектування Збройних Сил України особовим складом. Підготовка громадян до військової служби. Припис громадян до призовних дільниць. Відстрочка від призову. Звільнення від призову. Призов на військову службу офіцерів запасу. Прийняття на військову службу за контрактом. Матеріальне забезпечення громадян у зв'язку з призовом. Законодавчі акти, які регулюють комплектування Збройних Сил України. Комплектування Збройних Сил України сержантами, старшинами, військовослужбовцями за контрактом, прапорщиками і мічманами. Комплектування Збройних Сил України офіцерським складом.

7. Військова служба і порядок її проходження

Поняття військової служби. Особливості та види військової служби. Правове положення військовослужбовців. Загальні обов'язки і права військовослужбовців. Початок і закінчення військової служби. Проходження військової служби в запасі. Розряди запасу. Проходження зборів. Особливості проходження військової служби солдатами, матросами, сержантами і старшинами. Порядок проходження військової служби офіцерським складом. Порядок проходження військової служби у резерві.

8. Організація і правове регулювання служби військ у Збройних Силах України

Поняття та правове регулювання служби військ у Збройних Силах України. Управління службою військ у Збройних Силах України. Основні організаційно-правові заходи служби військ. Зміст та організація внутрішньої служби. Зміст та організація вартової служби. Зміст та організація гарнізонної служби. Задачі, що поставлені перед Військовою службою правопорядку Збройних Сил України.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПІЛЬГИ, ЩО ЇМ НАДАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ

9. Забезпечення законності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях

Роль та значення законності для зміцнення Збройних Сил України. Поняття, система і загальна характеристика організаційно-правових засобів забезпечення законності в Збройних Силах України. Організаційно-правові форми забезпечення законності. Види контролю за діяльністю військових формувань. Відомчий та надвідомчий контроль у Збройних Силах України. Особливості прокурорського нагляду за виконанням законів у Збройних Силах України. Оскарження незаконних дій посадових осіб та порядок розгляду скарг у військових частинах, інших військових організаціях. Особливості порядку подачі і вирішення скарг військовослужбовців. Правові аспекти попередження і боротьби з корупцією.

10. Військова дисципліна та правові засоби її зміцнення. Правове виховання військовослужбовців, організація правової пропаганди

Поняття та особливості військової дисципліни. Шляхи досягнення військової дисципліни. Повноваження командирів та начальників щодо вибору міри дисциплінарного та правового впливу. Поняття та класифікація заохочень. Принципи та порядок застосування заохочень. Додержання законності при застосуванні заохочень. Обов'язковість виконання оголошених заохочень.

Поняття та зміст правового виховання військовослужбовців. Організація у військових частинах профілактики правопорушень.

11. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність військовослужбовців

Характерні риси та види відповідальності військовослужбовців.

Поняття та особливості дисциплінарної відповідальності військовослужбовців. Підстави застосування дисциплінарної відповідальності. Структура та зміст елементів складу дисциплінарного проступку. Поняття та класифікація дисциплінарних стягнень. Принцип та порядок накладання дисциплінарних стягнень. Виконання дисциплінарних стягнень.

Матеріальна відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності військовослужбовців, її правова природа, характерні ознаки та відмінності від інших видів юридичної відповідальності. Підстави притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності. Нормативні акти, які регулюють матеріальну відповідальність. Види матеріальної відповідальності. Розміри грошових стягнень при притягненні різних категорій військовослужбовців до матеріальної відповідальності. Порядок притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність військовослужбовців.

12. Службове розслідування у військових формуваннях України

Поняття службового розслідування. Основні принципи службового розслідування. Відмінність службового розслідування від дізнання та досудового слідства. Законодавство, що регулює порядок проведення службового розслідування. Підстави призначення службового розслідування. Порядок проведення службового розслідування. Прийняття рішень за результатами службового розслідування. Оформлення результатів службового розслідування.

13. Правові основи забезпечення військових формувань матеріальними засобами та ведення військового господарства

Поняття та принципи матеріально-технічного постачання в Збройних Силах України. Правові основи організації військового (корабельного) господарства. Поняття, задачі, організація та правила ведення військового господарства. Ротне господарство та його основні задачі. Повноваження командира військової частини, його заступників та інших посадових осіб у керуванні військовим господарством. Облік матеріальних засобів у Збройних Силах України та його особливості. Порядок списання з обліку матеріальних засобів. Контроль за господарською діяльністю у військових частинах.

14. Натуральне та грошове забезпечення військовослужбовців

Медичне і торговельно-побутове обслуговування особового складу. Матеріальне (тилове) забезпечення військовослужбовців. Види матеріального забезпечення. Поняття продовольчого забезпечення військовослужбовців, його завдання та управління ним. Основні форми продовольчого забезпечення. Речове забезпечення, поняття та завдання. Норми забезпечення речовим майном. Поняття квартирного забезпечення, його задачі та управління ним. Грошове утримання. Структура грошового забезпечення військовослужбовців та основні правила виплати. Медичне забезпечення. Порядок медичного забезпечення військовослужбовців. Торговельно-побутове забезпечення.

15. Пільги військовослужбовцям та іншим громадянам у зв'язку з виконанням військового обов'язку

Поняття та значення пільг для військовослужбовців та членів їх сімей. Законодавство про пільги військовослужбов-

ців. Коло осіб, що користуються правами на пільги у зв'язку з виконанням військового обов'язку. Класифікація пільг. Організаційно-правові гарантії реалізації прав на пільги. Пільги на податки та збори. Житлові пільги. Пільги у галузі охорони здоров'я. Пільги у галузі освіти. Пільги по перевезенням. Поштові пільги. Пільги у галузі праці та соціального забезпечення. Різні види забезпечення військовослужбовців.

16. Соціальне забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей та інших категорій громадян у зв'язку з виконанням військового обов'язку

Поняття державного забезпечення осіб, звільнених зі Збройних Сил України. Правові акти, які регулюють державне забезпечення громадян цієї категорії та членів їх сімей. Система пенсійного забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. Види пенсійного забезпечення військовослужбовців. Пенсія за вислугу років: порядок призначення, нарахування та виплати. Пенсії по інвалідності: порядок призначення, нарахування та виплати. Пенсія у разі втрати годувальника: порядок призначення, нарахування та виплати. Допомога громадянам України у зв'язку з виконанням військового обов'язку: порядок призначення, нарахування та виплати.

17. Законодавство України про мобілізацію, мобілізаційну підготовку і цивільний захист

Поняття мобілізації та мобілізаційної підготовки, їх зміст та мета. Види мобілізації. Повноваження органів державної влади у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації. Порядок організації та проведення мобілізаційної підготовки. Нормативні акти, які регулюють організацію мобілізаційної підготовки. Організація та правове регулювання цивільного захисту.

3. СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Про війська Цивільної оборони України: Закон України від 24.03.1999 р. № 556-XIV // Там же. – 1999. – № 19. – Ст. 172.

Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.2002 р. № 3099-III // Там же. – 2002. – № 32. – Ст. 225.

Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України: Закон України від 26.03.1992 р. № 2235-XII // Там же. – 1992. – № 29. – Ст. 397.

Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України від 19.06.2003 р. № 975-IV // Там же. – 2003. – № 46. – Ст. 366.

Про державне оборонне замовлення: Закон України від 03.03.1999 р. № 464-XIV // Там же. – 1999. – № 17. – Ст. 111.

Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання: Закон України від 20.02.2003 р. № 549-IV // Там же. – 2003. – № 23. – Ст. 148.

Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. № 1777-XII // Там же. – 1992. – № 2. – Ст. 5.

Про державні гарантії соціального захисту військово-службовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їх сімей: Закон України від 15.06.2004 р. № 1763-IV // Там же. – 2004. – № 36. – Ст. 444.

Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV // Там же. – 2003. – № 27. – Ст. 208.

Про Державну спеціальну службу транспорту: Закон України від 05.02.2004 р. 1449-IV // Там же. – 2004. – № 19. – Ст. 269.

Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України: Закон України від 24.03.1999 р. № 551-XIV // Там же. – 1999. –

№ 22–23. – Ст. 197.

Про загальну структуру і чисельність військ Цивільної оборони: Закон України від 22.12.1998 р. № 328-XIV // Відом. Верхов. Ради України . – 1999. – № 5–6. – Ст. 40.

Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XII // Там же. – 1992. – № 9. – Ст. 108.

Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР // Там же. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII // Там же. – 1993. – № 44. – Ст. 416.

Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII // Там же. – 1992. – № 9. – Ст.106.

Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10.04.1992 р. № 2269-XII // Там же. – 1992. – № 30. – Ст. 416.

Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV // Там же. – 2003. – № 39. – Ст. 351.

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII // Там же. – 1992. – № 29. – Ст. 399.

Про правові засади Цивільного захисту: Закон України від 24.06.2004 р. № 1859-IV // Там же. – 2004. – № 39. – Ст. 488.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 15.03.1998 р. № 183/98-ВР // Там же. – 1998. – № 35. – Ст. 237.

Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII // Там же. – 1992. – № 27. – Ст. 382.

Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 01.12.2005 р. № 3160-IV // Там же. – 2006. – № 8. – Ст. 94.

Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII // Там же. – 1992. – № 15. – Ст. 190.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1993. – № 45. – Ст. 425.

Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист: Закон України від 24.03.1998 р. № 203/98-ВР // Там же. – 1998. – № 40–41. – Ст. 249.

Про Цивільну оборону України: Закон України від 03.02.1993 р. № 2974-ХІІ // Там же. – 1993. – № 14. – Ст. 124.

Про Воєнну доктрину України: указ Президента України від 15.06.2004 р. № 648/2004 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 30. – Ст. 2005.

Про державну програму переходу Збройних Сил України до комплектування військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом: указ Президента України від 17.04.2002 р. № 348/2002 // Там же. – 2003. – № 9. – Ст. 351.

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97 // Там же. – 1997. – № 24. – Ст. 11.

Про єдиний державний реєстр нормативних актів: указ Президента України від 27.06.1996 р. № 468/96 // Уряд. кур'єр від 04.07.1996.

Про Концепцію гуманітарного і соціального розвитку у Збройних Силах України: указ Президента України від 12.01.2004 р. № 28/2004 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 2. – Ст. 33.

Про Концепцію переходу Збройних Сил України до комплектування військовослужбовцями контрактної служби на період до 2015 р. : указ Президента України від 07.04.2001 р. № 239/2001 // Там же. – 2001. – № 15. – Ст. 644.

Про Положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців: указ Президента України від 07.11.2001 р. № 1053/2001 // Там же. – 2001. – № 46. – Ст. 2039.

Про Положення про проходження громадянами Укра-

їни служби у військовому резерві Збройних Сил України: указ Президента України від 01.02.2007 р. № 66/2007 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 8. – Ст. 280.

Про військові формування в Україні: постанова Верхов. Ради України від 24.08.1991 р. № 1431-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 506.

Про затвердження Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі: постанова Верхов. Ради України від 23.06.1995 р. № 243/95-ВР // Там же. – 1995. – № 25. – Ст. 193.

Про Концепцію оборони та будівництва Збройних Сил України: постанова Верхов. Ради України від 11.10.1991 р. № 1659-ХІІ // Там же. – 1991. – № 51. – Ст. 729.

Про затвердження Положення про військові комісаріати: постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1235 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 39. – Ст. 1763.

Про затвердження Положення про інвентаризацію військового майна у Збройних Силах: постанова Кабінету Міністрів України від 03.05.2000 р. № 748 // Там же. – 2000. – № 18. – Ст. 751.

Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом: постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2002 р. № 352 // Там же. – 2002. – № 13. – Ст. 656.

Про затвердження Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах: постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2000 р. № 1225 // Там же. – 2000. – № 32. – Ст. 1366.

Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави, або органів місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 р. № 950 // Там же. – 2000. – № 24. – Ст. 1004.

Про порядок і розміри грошового забезпечення та заохочень військовозобов'язаних: постанова Кабінету Міністрів

України від 23.11.2006 р. № 1644 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 48. – Ст. 3190.

Про структуру військового резерву людських ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 18.10.2006 р. № 1426 // Там же. – 2006. – № 42. – Ст. 2805.

Про фінансове забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів військового управління Збройних Сил: постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.1999 р. № 1262 // Там же. – 1999. – № 29. – Ст. 67.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ”

У к л а д а ч і: БОГУЦЬКИЙ Володимир Володимирович,
МАРТИНОВСЬКИЙ Володимир Володимирович

Відповідальна за випуск *І. В. Бойко*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

Поза планом

Підп. до друку 01.12.2011. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,0. Облік.-вид. арк. 0,51. Вид. № 69.
Тираж 100 прим. Зам. № 4349. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.